

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΔΕΟΥΣΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ
ΑΡΘΡΟ 16 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 153(Ι)/2003 ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ

ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΗ ΚΕΡΑΙΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ (Somera) ΣΤΗΝ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000 «Κάβο Γκρέκο»

Αρ. Φακ. 02.15.003.001 και 02.15.004.017.001

Η Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης στην περιοχή του Δικτύου Natura 2000, Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) - Κάβο Γκρέκο εξετάστηκε στις 28.01.2021. Η περιοχή Κάβο Γκρέκο αποτελεί και Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) τόσο για το θαλάσσιο όσο και για το χερσαίο περιβάλλον. Το προτεινόμενο έργο αφορά την κατεδάφιση 7 κεραιών της εταιρείας France Medias Monde (Somera), στις προστατευόμενες περιοχές του Δικτύου Natura 2000 καθώς και την αποξήλωση των υποστηρικτικών υποδομών τους (σύρματα, κτήρια και πασάλοι). Στην εξέταση της μελέτης έλαβαν μέρος τα μέλη με εξειδικευμένες γνώσεις της Ad hoc Επιτροπής τα οποία είναι εκπρόσωποι των Τμημάτων Περιβάλλοντος, Δασών, και Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών (ΤΑΘΕ) της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου, της Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών και Οικολογικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΟΚ) και του Κυπριακού Ιδρύματος Προστασίας του Περιβάλλοντος (Terra Cypria).

1. Χαρακτηριστικά του έργου και χώρου υλοποίησης του

Το έργο αφορά εργασίες κατεδάφισης επτά κεραιών (σειρά τριών και τεσσάρων αντίστοιχα) και την αποξήλωση των βάσεων τους και των υποστηρικτικών υποδομών (κτήρια και πασάλοι). Η ΕΟΑ εξέτασε την κατεδάφιση με εκρηκτικά και στην συνέχεια την αποσυναρμολόγηση και αποξήλωση με μηχανικά μέσα. Για τις 7 κεραιές ισχύουν τα ακόλουθα: οι κεραιές έχουν ύψος 132,5 m, αποτελούνται από τριγωνικούς πυλώνες σωλήνων στο άξονα, στερεώνονται με καλώδια σε 3 άξονες στις 120°, κάθε σύρμα παραμονής στερεώνεται με ένα θεμέλιο (28 θεμέλια από οπλισμένο σκυρόδεμα) από σκυρόδεμα (αγκύρωση), είναι τοποθετημένες σε μπλοκ από σκυρόδεμα, γραμμές τροφοδοσίας σε θεμέλια και δέσμη καλωδίων χαλκού (22), δίκτυο γείωσης, και τα μικρά κτήρια casemate με εξοπλισμό υποστήριξης των κεραιών.

Η μελέτη ΕΟΑ αξιολόγησε τις επιπτώσεις στην ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο και στην πτηνοπανίδα από την κατεδάφιση των κεραιών με εκρηκτικά. Η ΕΟΑ δεν κάνει αναφορά στην ΕΖΔ σε οικότοπους και είδη που δύναται να έχουν επιπτώσεις τόσο σε θαλάσσιο όσο και το χερσαίο περιβάλλον καθώς και στα

γεωμορφώματα (θαλασσινές σπηλιές και καμάρα του κόρακα). Το Κάβο Γκρέκο αποτελείται από ασβεστολιθικά πετρώματα, πλούσια σε απολιθώματα φυτικών και ζωικών οργανισμών. Οι κεραίες εμπίπτουν σε περιοχή (κάβος) η οποία προστατεύεται σύμφωνα με τις Οδηγίες των Οικοτόπων και Πουλιών (ΕΖΔ και ΖΕΠ) για το χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον (οικότοποι και είδη). Τα αντικείμενα προστασίας της προστατευόμενης περιοχής αφορούν χερσαίους και θαλάσσιους τύπους φυσικών οικοτόπων και είδη χλωρίδας και πανίδας (χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον).

Λόγο ευαισθησίας της περιοχής σε χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς και έλλειψης στοιχείων ως προς τις επιπτώσεις σε αυτό με την χρήση εκρηκτικών οι οποίες ενδέχεται να είναι μεγάλες και σημαντικές, και μετά από επικοινωνία με τον Διευθυντή της Εταιρείας Somera και την εταιρεία αποξήλωσης γίνεται εισήγηση όπως προωθηθεί η κατεδάφιση με μηχανικά μέσα. Η μέθοδος που θα ακολουθηθεί θα είναι με μηχανικά μέσα αφού θα είναι πιο ελεγχόμενη ως προς τις επιπτώσεις και έχει ως ακολούθως:

- Κατεδάφιση 7 κεραιών με την αποκοπή των σχοινιών (από απόσταση) που υποστηρίζουν τις κεραίες (αλυσιδωτά και σύμφωνα με την φορά του αέρα).
- Αποσυναρμολόγηση και απομάκρυνση στο έδαφος
- Αποκοπή και απομάκρυνση των σχοινιών και αποξήλωση των βάσεων σκυροδέματος (απομάκρυνση σκυροδέματος 50-60 εκατοστά κάτω από το έδαφος)
- Απομάκρυνση καλωδίων χαλκού χειρονακτικά
- Αφαίρεση πασάλων με την χρήση μηχανημάτων (από τον δρόμο)
- Αποξήλωση των υποδομών casemate (μικρά κτίρια από το δρόμο).

Οι κεραίες θα αποσυναρμολογούνται στο έδαφος, οι πάσαλοι θα αφαιρούνται με μηχανήματα από τους υφιστάμενους δρόμους, τα κτίρια θα κατεδαφιστούν μηχανικά και τα καλώδια θα αφαιρεθούν χειρονακτικά. Όλα τα υλικά κατεδάφισης θα μεταφερθούν σε αδειοδοτημένους χώρους απόρριψης /ανακύκλωσης υλικών. Η κατεδάφιση των κεραιών θα γίνει σύμφωνα με την φορά των ανέμων και θα προωθηθεί προς τους υφιστάμενους δρόμους και χέρσα γη (θα αποφευχθεί η βραχώδης περιοχή και περιοχές όπου φύεται θαμνώδης βλάστηση).

2. Χαρακτηριστικά των προστατευόμενων περιοχών του Δικτύου Natura 2000 και της άμεσης περιοχής του έργου

2.1 Χαρακτηριστικά της περιοχής Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) Εθνικό Δασικό Πάρκο Κάβο Γκρέκο

Η προστατευόμενη περιοχή Κάβο Γκρέκο χαρακτηρίζεται ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) λόγω της παρουσίας σημαντικών οικοτόπων και σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας τα οποία περιλαμβάνονται

στα Παραρτήματα I και II της Οδηγίας των Οικοτόπων 92/43/ΕΟΚ σε χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον. Η βλάστηση της περιοχής Κάβο Γκρέκο αποτελείται σε μεγάλο ποσοστό της έκτασης της από εκτεταμένους θαμνώνες αοράτου *Juniperus phoenicea*. Η περιοχή καλύπτεται επίσης από εκτάσεις χαμηλής βλάστησης με φρύγανα καθώς και από μίξη των δύο τύπων βλάστησης (αόρατοι με φρύγανα). Μικρότερα τμήματα της περιοχής καλύπτονται από άλλους οικοτόπους με ιδιαίτερη αξία να αποδίδεται σε οικοτόπους προτεραιότητας όπως τα εποχικά λιμνία (3170), φυτοκοινωνίες με αγρωστώδη και θερόφυτα (6220), παλλούρες (5220).

Οι τύποι φυσικών οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνουν: Χερσαίο- Μονοετή βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και αμπώτιδας (1210), Απόκρημνες βραχώδεις ακτές της Μεσογείου με βλάστηση με ενδημικά *Limonium* spp (1240), Μεσογειακά εποχιακά λιμνία (3170*), Δενδρώδεις θαμνώνες με *Juniperus phoenicea* (5210 (5212)), Θαμνώνες *Ziziphus lotus* (5220); Φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum* (5420 - Cisto-Micromerietea); Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (6220* Thero-Brachypodietea), Αλο-νιτρόφιλες λόχμες (1430 *Pegano-Salsolietea*) και

Θαλάσσιο-Αμμοσύρσεις που καλύπτονται συνεχώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους (1110), θαλάσσια βενθική βλάστηση με Ποσειδωνίες (1120), Ύφαλοι (1170) και Θαλάσσια σπήλαια (8330).

2.1.1 Χλωρίδα και πανίδα

Ο συνολικός αριθμός των ειδών χλωρίδας που έχουν καταγραφεί στο Κάβο Γκρέκο ανέρχεται στα 409 από τα οποία 12 είδη είναι ενδημικά της Κύπρου. Ο αριθμός των επιγενών που έχουν καταγραφεί στο Κάβο Γκρέκο είναι μόλις 11. Ο σχετικά μεγάλος αριθμός ειδών οφείλεται στην ποικιλία των ενδιαιτημάτων και ειδικά στη μεγάλη έκταση των ανοιχτών και χαμηλών θαμνώνων όπου δημιουργούνται πολλά και ποικίλα μικροενδιαιτήματα. Επιπρόσθετα στην περιοχή, έχουν καταγραφεί 15 απειλούμενα είδη που περιλαμβάνονται στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου, ενώ στην περιοχή έχει καταγραφεί το παλαιότερα και το *Valantia muralis*, είδος πολύ σπάνιο στην Κύπρο. Επίσης πρόσφατα καταγράφηκε και το είδος *Callitriche pulchra* το οποίο χαρακτηρίζεται ως κρισίμως κινδυνεύον. Σημειώνεται ότι στην περιοχή μελέτης (κάβος) απαντά το είδος το Κόκκινου βιβλίου *Limonium aucheri* το οποίο χαρακτηρίζεται ως κρισίμως κινδυνεύον.

Η πανίδα της περιοχής είναι εξίσου πλούσια, αφού πέραν της πλούσιας πτηνοπανίδας, φιλοξενεί 59 σημαντικά είδη και υποείδη ασπονδύλων (χερσαία και θαλάσσια), 3 είδη αμφιβίων, 15 είδη ερπετών καθώς και 6 τουλάχιστον είδη χερσαίων θηλαστικών. Από αυτά ξεχωρίζουν δύο θαλάσσια θηλαστικά τα οποία

περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ όπως στο θαλάσσιο περιβάλλον η μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*) και το ρινοδέλφιο (*Tursiops truncatus*). Στην εν λόγω περιοχή είχαν καταγραφεί επίσης άτομα φρουτονυχτερίδας (*Rousettus aegyptiacus*), είδος που επίσης περιλαμβάνεται στο Παραρτημα II της Οδηγίας των οικοτόπων. Πέραν των σημαντικών αυτών ειδών, έχουν καταγραφεί διάφορα είδη θηλαστικών όπως την αλεπού (*Vulpes vulpes*), το λαγό (*Lepus europaeus*) και το σκαντζόχοιρο (*Hemiechinus auritus dorothea*), διάφορα είδη ερπετών όπως φίδια και σαύρες καθώς και μια μεγάλη ποικιλία πεταλούδων.

Οι στόχοι διατήρησης της περιοχής ΕΖΔ είναι, η διατήρηση σε ευνοϊκή κατάσταση των τύπων φυσικών οικοτόπων και ειδών άγριας ζωής της Οδηγίας των οικοτόπων, που απαντούν στην περιοχή και κυρίως των οικοτόπων προτεραιότητας και των ενδημικών και σπάνιων ειδών χλωρίδας, μέσω της προστασίας και διατήρησης των λειτουργιών και δομών των οικοτόπων και των ευνοϊκών τιμών αναφοράς των ειδών. Η διατήρηση της ποικιλότητας του τοπίου και των οικοτόπων συμβάλλουν στην πλούσια βιοποικιλότητα και των στόχων προστασίας της περιοχής, καθώς και η συνοχή της περιοχής του Δικτύου. Οι οικοτόποι προτεραιότητας Μεσογειακά Εποχιακά Λιμνία και Παλλούρες θα πρέπει να είναι σε ευνοϊκή κατάσταση διατήρησης, ενώ το εύρος του οικοτόπου θα πρέπει να καλύπτει ποσοστά μέχρι η/και μεγαλύτερα του 60% σύμφωνα με τις πρόνοιες της Οδηγίας. Επιπρόσθετα για τα είδη χλωρίδας τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως εύτρωτα και κινδυνεύοντα και συνθέτουν τις φυτοκοινωνίες του οικοτόπου Μεσογειακά Εποχιακά Λιμνία θα πρέπει να ληφθούν μέτρα προστασίας.

2.2. Χαρακτηριστικά της περιοχής Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) Κάβο Γκρέκο

Η περιοχή ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο αποτελεί το σημαντικότερο σημείο για τα πουλιά που μεταναστεύουν προς βορρά, την άνοιξη και αντίστροφα το φθινόπωρο, καθώς βρίσκεται στα νότια του νησιού οπότε και αποτελεί την πρώτη στεριά που συναντούν τα πουλιά. Επιπλέον, αποτελεί ένα από τα τελευταία σημεία ξεκούρασης πριν ξεκινήσουν για το νότο το φθινόπωρο. Η εν λόγω περιοχή αποτελεί καθορισμένο σημαντικό μεταναστευτικό διάδρομο για αρκετά είδη αποδημίας τόσο προς βορρά όσο και προς νότο. Αρκετά είδη πτηνοπανίδας χρησιμοποιούν την περιοχή για σταθμό κατά την μετανάστευση, για φωλεοποίηση αλλά και για τροφοληψία. Η περιοχή έχει ιδιαίτερη αξία για τα αποδημητικά πουλιά και ιδιαίτερα για τα αποδημητικά αρπακτικά, χάριν κυρίως στην γεωγραφική της θέση, αλλά και λόγω της ποικιλίας των οικοτόπων που παρουσιάζει. Η περιοχή του Κάβο Γκρέκο καθορίστηκε ως ΖΕΠ λόγω της παρουσίας 5 ειδών χαρακτηρισμού πτηνοπανίδας, καθώς και της χρήσης της περιοχής από τα αποδημητικά αρπακτικά: το Μαυροφάλοκο (*Falco vespertinus*), το Ασπροσιάχινο (*Circus macrourus*) και ο Μελισσοφάγος (*Merops apiaster*), αποδημητικά πουλιά που περνούν από τη περιοχή σε σημαντικούς αριθμούς και αποτελούν είδη

καθορισμού; Σκαλιφούρτα (*Oenanthe cypriaca*) και Τρυπομάζης (*Sylvia melanothorax*) τα οποία είναι ενδημικά πουλιά της Κύπρου και φωλιάζουν στη ΖΕΠ. Τα μεταναστευτικά αρπακτικά (είδη χαρακτηρισμού), περνούν από τη ΖΕΠ σε σημαντικούς αριθμούς, κυρίως κατά το Φθινόπωρο. Τα είδη αυτά περιλαμβάνουν: τα *Pernis apivorus*, *Falco vespertinus*, *Circus aeruginosus*, *Milvus migrans*, *Neophron percnopterus*, *Circaetus gallicus*, *Circus macrourus*, *Circus pygargus*, *Accipiter nisus*, *Buteo buteo*, *Buteo rufinus*, *Aquila pomarina*, *Aquila pennatus*, *Pandion heliaetus*, *Falco naumanni*, *Falco tinnunculus*, *Falco columbarius*, *Falco subbuteo*, *Falco cherrug*, *Falco peregrinus*. Συνολικά στη ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο έχουν καταγραφεί 200 είδη πτηνών, από τα οποία 70 αποτελούν είδη του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας, και από τα οποία 3 από αυτά φωλιάζουν στην περιοχή.

Σύμφωνα με το Διαχειριστικό Σχέδιο που έχει ετοιμαστεί για την περιοχή ΖΕΠ οι στόχοι διατήρησης της περιοχής είναι η διατήρηση της περιοχής ΖΕΠ και των ειδών αυτών σε ευνοϊκό καθεστώς, μέσω της προστασίας, διαχείρισης και ενίσχυσης των ενδιαιτημάτων των ειδών χαρακτηρισμού σε ευνοϊκές τιμές αναφοράς κυρίως των φωλεάζοντων ειδών και των αρπακτικών. Σε ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης, θα πρέπει να είναι τα είδη *Oenanthe cypriaca* (Σκαλιφούρτα) και *Sylvia melanothorax* (Τρυπομάζης); και τα αρπακτικά *Falco vespertinus* (Μαυροφάλκονο), *Circus macrourus* (Ασπροσιάχινο), *Merops apiaster* (Μελισσοφάγος); καθώς και τα μεταναστευτικά που διαχειμάζουν με επίκεντρο το Βραχοπλουμίδι *Charadrius leschenaultii*.

2.3. Χαρακτηριστικά της άμεσης περιοχής μελέτης

Η περιοχή μελέτης χαρακτηρίζεται από πλούσια βιοποικιλότητα- άγρια βλάστηση (μακκία και θαμνώδη βλάστηση με κυρίαρχα είδη τον αόρατο, παλλούρες και *Lycium schweinfurthii*), φυσικό τοπίο στο οποίο σχηματίζεται πεδιάδα και βράχια, στο οποίο διαβιεί άγρια ζωή σε ποικίλα ενδιαιτημάτων / βιοτόπων. Οι κύριοι τύποι φυσικών οικοτόπων της περιοχής μελέτης είναι: **Μεσογειακά Εποχιακά Λιμνία** (3170*); Δενδρώδεις θαμνώνες με ***Juniperus phoenicea*** (5210); Θαμνώνες ***Ziziphus lotus*** (5220); Φρύγανα με ***Sarcopoterium spinosum*** (5420); Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (6220*); Αλο-νιτρόφιλες λόχμες (1430); και Απόκρημνες ακτές με βλάστηση Αγγειόσπερμων (1240). Σε κοντινή απόσταση βρίσκονται και τα θαλάσσια σπήλαια (8330 - Submerged or partially submerged sea caves).

3. Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης – Δίκτυο Natura 2000 ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο

Η Μελέτη ΕΟΑ για την κατεδάφιση των κεραιών με εκρηκτικά για την περιοχή του Δικτύου Natura 2000 υποβλήθηκε τον Δεκέμβριο του 2020. Τονίζεται ότι, η εκτίμηση των επιπτώσεων δεν καλύπτει τις

επιπτώσεις σε οικότοπους και είδη της ΕΖΔ. Η ΕΟΑ επικεντρώθηκε στις επιπτώσεις, που θα έχει η κατεδάφιση στην ΖΕΠ και στα είδη πτηνοπανίδας.

3.1 Επιπτώσεις από την κατεδάφιση με εκρηκτικά

- **Επιπτώσεις σε οικότοπους και είδη**

Η κατεδάφιση /αποξήλωση δύναται να επηρεάσει χερσαίους και θαλάσσιους τύπους οικοτόπων καθώς και είδη πανίδας και χλωρίδας. Σύμφωνα με υφιστάμενη γνώση και μετά από αξιολόγηση των επιπτώσεων (επιτόπου) παρατίθεται πιο κάτω συγκριτικός πίνακας των δύο μεθόδων (εκρηκτικά vs μηχανικά).

	Διάρκεια	Επιπτώσεις σε οικότοπους και είδη	Επιπτώσεις σε τοπογραφία /τοπίο
Εκρηκτικά	4 ημέρες (1 μήνας για ολοκλήρωση των εργασιών αποξήλωσης)	Η χωροθέτηση εκρηκτικών αφορά μια δόση με την οποία θα κατεδαφιστεί η ομάδα των τριών κεραιών μαζί (130 h X 2,5 m). Η εν λόγω μέθοδος θα προκαλέσει επιπτώσεις σε οικότοπους: αοράτου 5210, παλλούρες 5220, αλονιτρόφιλες λόχμες 1430, και μεσογειακά εποχιακά λιμνία 3170. Είδη: χλωρίδα- <i>Lycium</i> , αόρατοι και <i>Limonium</i> - Οχληρία στην πτηνοπανίδα και άλλα είδη Με την μέθοδο των εκρηκτικών αποξήλωσης του σκυροδέματος (βάσεις με σχοινιά) θα χρειαστεί και μηχανική χρήση λόγω της χρήσης αγκύρωσης στα βράχια – επιπτώσεις δύναται να προκληθούν τόσο στο χερσαίο περιβάλλον όσο και στο θαλάσσιο (κραδασμοί)	Χρήση 28 εκρηκτικών- κρατήρες- επιπτώσεις στο τοπίο (στην περιοχή υπάρχουν ρήγματα) η χρήση εκρηκτικών δύναται να επηρεάσει τόσο το χερσαίο αλλά και θαλάσσιο περιβάλλον η μηχανική αποξήλωση που προτείνεται με αφαίρεση 60 εκ. ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον
Χρήση μηχανικών μέσων μετά την χρήση εκρηκτικών			
Μηχανικά	1 μήνας	Σε αγρωστώδη 6220 Έχει προταθεί από το Τμ. Περιβάλλοντος όπως η κατεδάφιση γίνει στους υφιστάμενους χωματόδρομους και γη με αγρωστώδη και φρύγανα - Οχληρία στην πτηνοπανίδα	η αφαίρεση σκυροδέματος θα είναι μέχρι 60 εκατοστά έτσι ώστε να μην επηρεαστούν οικότοποι και είδη

Σύμφωνα με τις υποδείξεις του Διευθυντή της εταιρείας και της εταιρείας αποξήλωσης (Alpha Scrap Metals Ltd), με τη μηχανική μέθοδο διασφαλίζεται ότι τόσο το χερσαίο όσο και το θαλάσσιο περιβάλλον δεν θα επηρεαστεί (οικότοποι και είδη). Με την μέθοδο των εκρηκτικών δύναται να επηρεαστούν τόσο οι οικότοποι όσο και τα είδη λόγω του αριθμού (30 εκρήξεις στον κάβο).

Οι επιπτώσεις οι οποίες δύναται να προκληθούν στην πτηνοπανίδα θα είναι ουδέτερες όπως γίνεται και αναφορά στην ΕΟΑ. Ο θόρυβος (οχληρία) και με τις δυο μεθόδους θα επικρατεί στην περιοχή μέχρι την αποξήλωση όλων και υποδομών.

Σημειώνεται ότι οι εργασίες θα ξεκινήσουν με την αφαίρεση των καλωδίων χαλκού (χειρονακτικά) και αποξήλωση των πασάλων τροφοδοσία ηλεκτρισμού και των μικρών κτηρίων (casemate) με μηχανικά μέσα. Με το πέρας των πιο πάνω εργασιών θα αποκοπούν τα σχοινιά για την κατεδάφιση των κεραιών, θα αποσυναρμολογηστούν στο έδαφος και θα απομακρυνθούν. Τέλος θα αφαιρεθεί το σκυρόδεμα (βάσεις) των σχοινιών και κεραιών σε βάθος 60εκ..

• **Όχληση από Θόρυβο**

Όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις αυτές αφορούν κυρίως, τη δημιουργία υψηλών επιπέδων θορύβου και σκόνης από τις εργασίες κατεδάφισης. Οι εργασίες κατεδάφισης με τη χρήση εκρηκτικών αλλά και μηχανικά έχουν ως επίπτωση την αύξηση των επιπέδων θορύβου, δημιουργώντας οχληρές συνθήκες οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν την ισορροπία της πτηνοπανίδας της περιοχής. Παρόλα ταύτα η μελέτη ΕΟΑ κρίνει ότι οι επιπτώσεις στην πτηνοπανίδα έχουν χαρακτηριστεί ως ουδέτερες.

• **Επιπτώσεις στο τοπίο**

Ο φάρος καθώς και το σπίτι του φαροφύλακα απέχει μόλις 135-145 μέτρα από τις κεραιές (σειρά 3 κεραιών) και ως εκ τούτου η μηχανική κατεδάφιση μπορεί να θεωρηθεί πιο ασφαλής. Η βλάστηση της περιοχής αποτελείται κυρίως από αοράτους, παλλούρες και λίκιουμ, καθώς και το χωροκατακτητικό είδος ακακίας. Στην περιοχή επίσης απαντούν μεσογειακά εποχιακά λιμνία, βραχώδεις οικότοποι με *Limonium spp.*, και αγρωστώδη. Με την χρήση εκρηκτικών δύναται να προκληθούν επιπτώσεις στο τοπίο λόγω του μεγάλου αριθμού (30) εκρήξεων.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών θα δημιουργηθούν μεγάλες ποσότητες στερεών αποβλήτων, όπου θα αφορούν κυρίως υλικά κατεδάφισης. Τα απόβλητα (σκυρόδεμα, σίδηρο, χαλκός κ.α.) θα διατεθούν σε εγκεκριμένους αδειοδοτημένους χώρους διάθεσης (οι άδειες έχουν εξασφαλισθεί ήδη από την εταιρεία Alpha Scrap Metal Ltd).

4. Συμπεράσματα

Η ΕΟΑ δεν αξιολογεί τις επιπτώσεις στους θαλάσσιους και χερσαίους τύπους φυσικών οικοτόπων και ειδών της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ καθώς και το είδος του Κόκκινου Βιβλίου *Limonium aucheri* και γεωμορφώματα.

Μετά από επιτόπια συνολική εκτίμηση των δεδομένων και επισκόπηση (επιτόπια 16.4.2021) λειτουργιών των αρμόδιων Τμημάτων (Περιβάλλοντος και Δασών) και του διευθυντή της εταιρείας αλλά και εκπροσώπους της εταιρείας αποξήλωσης, και της έλλειψης στοιχείων της ΕΟΑ για του οικότοπους και τα είδη της ΕΖΔ καθώς και των γεωμορφωμάτων και λαμβάνοντας υπόψη τη θέση των υπόλοιπων μελών της Ad hoc Επιτροπής η εταιρεία (SOMERA) θα πρέπει να προχωρήσει με την κατεδάφιση των κεραιών και την αποξήλωση των υποδομών με μηχανικά μέσα. Σημειώνεται ότι με τα μηχανικά μέσα η κατεδάφιση θα είναι πιο ελεγχόμενη και μειώνει τις οποιεσδήποτε επιπτώσεις σε οικότοπους και είδη. Με το πέρας της αποξήλωσης όλα τα υλικά και μπάζα θα πρέπει να μεταφερθούν σε αδειοδοτημένους χώρους. Σημειώνεται επίσης, ότι η εταιρεία θα πρέπει να έρθει σε συνεννόηση με το Τμήμα Δασών (αρμόδια αρχή διαχείρισης της δασικής περιοχής) για την αποκατάσταση των χώρων όπου θα αφαιρεθεί το σκυρόδεμα. Επίσης θα πρέπει να ακολουθηθούν οι πιο κάτω όροι (Παράρτημα Ι) για να διασφαλισθεί το φυσικό περιβάλλον.

Μαρίνα Ξενοφώντος
Τμήμα Περιβάλλοντος
Απρίλιος 2021

Παράρτημα Ι

- Η κατεδάφιση των κεραιών να γίνει στους υφιστάμενους χωματόδρομους και χέρσα γη με αγρωστώδη και σύμφωνα με την φορά του αέρα για να αποφευχθεί ανεπιθύμητη κατεδάφιση.
- Να αποφευχθεί η περίοδος Μάρτιος – Μάιος και μέσα Αυγούστου – Οκτώβριος (περίοδοι αποδημίας) και περιοριστούν τα έργα κατεδάφισης μέσα στον Ιούλιο 2021, για να μειωθεί η όχληση στα είδη καθορισμού (πουλιά).
- Η αποσυναρμολόγηση /αποκοπή των κεραιών να γίνει στους υφιστάμενους χωματόδρομους. Η περιοχή αποσυναρμολόγησης /αποκοπής να καταβρεχθεί για να αποφευχθεί ο κίνδυνος πυρκαγιάς. Να υπάρχει πυροσβεστική στην περιοχή.
- Η αποξήλωση των πασάλων και κτηρίων (casemate) να γίνει από τους υφιστάμενους χωματόδρομους.
- Η αφαίρεση των καλωδίων να γίνει χειρονακτικά προς την φορά που δεν έχει βλάστηση.
- Η αποξήλωση του σκυροδέματος να γίνει μέχρι τα 60 εκατοστά και να χρησιμοποιηθεί χώμα της περιοχής για αποκατάσταση σύμφωνα με τις υποδείξεις της Αρμόδιας Αρχής Διαχείρισης (Τμήμα Δασών).
- Να υποδειχθούν οι χώροι του είδους του κόκκινου βιβλίου ***Limonium aucheri*** πριν την κατεδάφιση /αποξήλωση για να προστατευθεί επαρκώς το είδος.
- Να προστατευθούν οι χερσαίοι και θαλάσσιοι οικοτόποι από παράγοντες που δύναται να τους επηρεάσουν όπως ρωγμές, απόρριψη μπαζών κ.α..
- Για αποκατάσταση του χώρου να ληφθούν υπόψη πιθανές φυτεύσεις με είδη φυτοκοινωνιών των φυσικών οικοτόπων π.χ. αόρατοι, παλλούρες, λίκιου κ.α..
- Όλα τα υλικά να μεταφερθούν σε αδειοδοτημένους χώρους.

